

DIVADLO KOMEDIE

Witold Gombrowicz (1904, [Małoszyce, Polsko](#) – 1969, [Vence u Nice, Francie](#)), jeden z nejvýznamnějších polských autorů 20. století, syn statkáře a dcery zemana se narodil na panství svého otce v Maloszycích, kde žil do sedmi let. V roce 1911 se jeho rodina přestěhovala do Varšavy, kde Gombrowicz vystudoval katolické gymnázium. Po dokončení střední školy se přihlásil na právnickou fakultu Varšavské univerzity, zde roku 1927 získal titul magistra. Poté odjel na čas do Francie, cestoval a také v Paříži studoval ekonomii a filozofii. Po návratu bez velkého nadšení nastoupil (ochota rodičů ho nadále finančně podporovat byla nulová) jako koncipient u varšavského soudu.

V roce 1933 vyšla jeho první kniha, soubor povídek Zápisky z doby dozrávání, a Gombrowicz se postupně začal naplno věnovat literatuře. Většího ohlasu se dostává jeho prvnímu románu *Ferdydurke* z roku 1937. Kritika přijala román značně rozpolceně, větší čtenářský, a tím pádem ani finanční úspěch se nedostavil. Také proto Gombrowicz napsal pod pseudonymem Zdzisław Niewieski detektivní román na pokračování *Posedlí*, který s úspěchem vycházel ve dvou polských novinách a zajistil mu kromě značného věhlasu i finanční hotovost. V srpnu roku 1939 dostal Gombrowicz zakázku napsat reportáž z cesty, nasedl na zámořský parník *Chrobry* a odplul do Argentiny. Po příjezdu do Buenos Aires ho však zastihla zpráva o vypuknutí 2. světové války, Gombrowicz se rozhodl zůstat s minimální finanční hotovostí v Argentině. Vzhledem k tomu, že po válce se v rodném Polsku dostali k moci komunisté, Jižní Amerika zůstala Gombrowiczovým domovem až do roku 1963. Celé toto období bylo nicméně poznamenáno finanční nouzí. Zpočátku žil ze sbírky, kterou uspořádali přátelé, později z podpory od polského velvyslanectví. Krátce pracoval jako archivář, posléze se uchytil jako úředník v bance, kde pracoval do roku 1955.

V Argentině také vznikla velká část Gombrowiczova díla, jako například zkušeností emigrace inspirovaný román *Trans-Atlantik*, dále *Pornografie* či *Kosmos* a také hry *Svatba* a *Operetka*. Podobně jako v Polsku i v Argentině vyvolával svými názory a články nesouhlas a de facto se s ostatními polskými emigranty nestýkal. V roce 1951 nicméně navázal spolupráci s polským exilovým časopisem *Kultura*, vycházejícím v Paříži. Otiskli zde úryvky z *Trans-Atlantiku* a pravidelně uveřejňovali zápisky, které Gombrowicz psal až do své smrti a které jako *Deník* vyšly ve třech svazcích i knižně.

Na přelomu 50. a 60. let se začalo Gombrowiczovi dostávat širší literární uznání. V letech 1958-1959 mohla díky politickému uvolnění v Polsku vyjít většina jeho děl, roku 1961 pak Gombrowicz získal cenu časopisu *Kultura* a v roce 1963 stipendium na roční pobyt v Berlíně. Zde Gombrowicz zůstal až do roku 1964. Poté odjel do Paříže a posléze do jihofrancouzského Vence u Nice, kde žil až do své smrti. Ještě za svého života, v roce 1967, získal Mezinárodní cenu nakladatelů.

Jeho romány, povídky, hry a deníky byly přeloženy do mnoha jazyků a jsou stále znovu vydávány. Do češtiny bylo přeloženo takřka vše, co napsal, jeho divadelní hry se však hrají spíše zřídka a jsou přijímány dosti rozporuplně.

Gombrowiczovo dílo se vyznačuje nesmlouvavou satirou a groteskně deformovaným pohledem na svět, jeho tvorbě je vlastní nelítostný humor a odkrývání vyprázdňených stereotypů. Příběhy, které Gombrowicz vypráví jsou stavěny na základě kontrastu a obracejí společností přijaté kódy. Celé jeho dílo je toužením po autenticitě a odtud vychází také fascinace dospíváním, tak jako v románu *Pornografie*, který prezentuje tradiční kulturu a společnost ve stavu vyčerpání a atrofie.

Pro více informací: Hana Románková, gsm: 702 074 055, e mail: romankova@divadlokomedie.eu,

DIVADLO KOMEDIE, Jungmannova 1, 110 00 Praha 1